

Oikeusministeriö

Viite: Oikeusministeriön lausuntopyyntö mietinnöstä: Terrorismirikosten sääntelyn ajanmukaisuus ja vastaavuus vertailumaiden sääntelyn kanssa

LVM; Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto mietinnöstä: Terrorismirikosten sääntelyn ajanmukaisuus ja vastaavuus vertailumaiden sääntelyn kanssa

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) kiittää mahdollisuudesta lausua.

Yleistä

LVM pitää mietintöä kattavana ja tarkoituksenmukaisena. Mietinnössä on huomioitu terrorismirikosten säännöksissä havaittuja laajennustarpeita. Terrorismirikosten sääntely kokonaisuudessaan on varsin kompleksinen, joten tarve sen kokonaistarkasteluun voisi olla olemassa.

LVM ei ota kantaa lausunnossaan mietinnön säädösviittausten oikeellisuuteen tai perustuslaillisiin kysymyksiin. Tässä lausunnossa on huomioitu Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) kommentit.

Kommentit lausuttavaan asiakirjaan

Terrorismirikollisuuden kansainvälistä ulottuvuutta tulisi jatkotarkastelussa huomioida laajempaan ja moniulotteisempaan kokonaisuutena huomioiden esimerkiksi kyberrikollisuus. Myös kyberrikollisuuden osalta voi tulla kyseeseen osallistumisrikos tai julkinen kehottaminen.

Telepakkokeinoihin liittyen. Rikoslakiin esitetään uutta rikosnimikettä "terrorismirikokseen liittyvä julkinen kehottaminen". Pakkokeinolakiin ja poliisilakiin ehdotetaan lisäyksiä, joiden mukaan tämän teon osalta voitaisiin tietyin edellytyksin käyttää telekuuntelua ja -valvontaa. Työryhmän mietinnön kohdassa 3.4. todetaan: kustannuksia voi aiheutua myös teleyritysten velvollisuudesta avustaa telekuuntelun ja televalvonnan toteuttamisessa.

Kustannuksia syntyisi mahdollisesti lähinnä yksittäisissä toimenpiteissä. Järjestelmien muutoksiin liittyviä merkittäviä kustannuksia ei ennakoida syntyvän, sillä teleyritykset voivat hoitaa toimenpiteet todennäköisesti nykyisillä järjestelmillään. Tosiasiallisia kustannusvaikutuksia ei voida tässä vaiheessa arvioida tarkemmin. Mikäli julkiseen kehottamiseen liittyviä telepakkokeinopyyntöjä ennakoidaan syntyvän runsaasti, on huomioitava, että tämä aiheuttaa toimenpidenkustannuksien kasvua teleyrityksissä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Liikenne- ja viestintäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 16
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo@lvm.fi
lvm.fi

Kyberterrorismin ja niiden yritysten määrä on maailmanlaajuisesti kasvanut ja trendin oletetaan jatkuvan. Kyberterrorismin tarkoitetaan tässä yhteydessä pyrkimystä aiheuttaa tietojärjestelmien kautta merkittävää materiaalista ja/tai terveydellistä haittaa. Tällöin terrorismin varsinainen kohde ei ole tietojärjestelmä tai sen sisältämä tieto vaan tietoverkko tai -järjestelmä toimii ainoastaan kanavana terrorismioperaation todelliseen tavoitteeseen.

Kyberterrorismia on syytä arvioida haitanteon tosiasiallisen kohteen ja tavoitteen perusteella, jotka saattavat olla joissakin tapauksissa rinnastettavissa vaaran aiheuttamiseen.

Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus haluaa nostaa esille tarpeen arvioida sitä, että tulisiko kyberterrorismi sekä sen rahoitus ja valmistelu huomioida vahvemmin mietinnössä.

Kyberterrorismi eroaa perinteisestä terrorismista siinä, että sen vaikutukset voivat ulottua viiveettä toiselle puolen maailmaa ilman, että terroristin tarvitsee liikkua lainkaan.

Samalla kyberterrorismin kohteena voivat olla paitsi nykyiset tietojärjestelmät ja -verkot, kohteena ovat aina myös ne toiminnot ja palvelut, jotka tietojärjestelmiä ja -verkkoja hyödyntävät. Näihin kuuluu myös automatisoitu tai autonominen liikenne (automatisoidut laivat, miehittämättömät lentokoneet, itsenäisesti liikkuvat autot ja raideliikenne).

Julkinen kehottaminen terroristiseen tekoon on huomioitu myös hallituksen esityksessä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta audiovisuaalisen mediapalveludirektiivin (AWMS) säädösten implementoinnin myötä kattaen televisio- ja radiotoiminnan sekä videojakelualustojen toiminnan.

Ehdotetut muutokset sähköisen viestinnän lainsäädäntöön tulevat mahdollistamaan julkisen terroristiseen tekoon kehottamisen huomioimisen myöntämisen edellytyksenä television ja radion ohjelmistotoimilupia myönnettäessä sekä perusteena ohjelmistotoimiluvan peruuttamiselle. Lisäksi videojakelualustojen käytön ehtoihin tulee jatkossa sisällyttäväksi määräykset, joilla kielletään terroristiseen tekoon yllyttävän sisällön lataaminen alustalle. Valtioneuvostolle tuodaan myös mahdollisuus keskeyttää televisio- tai tilausohjelmalveluiden edelleen lähettäminen, mikäli toiminnassa ilmeisellä tavalla toistuvasti syyllistytään rikoslaisissa rangaistavaksi säädettyyn terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen.

Tällaisissa joukkoviestintää tai videojakelualustoja koskeissa terrorismirikostilanteissa vastuuviranomaisten hyvä yhteistyö ja tiedonkulku toisaalta mahdollistavat ja ovat edellytyksenä sille, että kaikkia kansallisen sääntelyn mahdollistamia keinoja voidaan tehokkaasti hyödyntää jatkossa.

Osastopäällikkö,
Ylijohtaja

Juhapekka Ristola

Yksikönjohtaja,
Hallintojohtaja

Jussi Luomajärvi

Liitteet

Jakelu OM Oikeusministeriö

Tiedoksi